

არტული ხალხი საპის დარბაზში შერეულ და რომ აღარ ეტყობენ... ზოგი კსავე დღედაც, ზოგი მვირის მხარზედ ახტებოდა. გვჯერებოდა იმეგრეთს სკაბის პიტეობად და სკაბის წრტობად სკობად... ნინჯა ამ გვიარდა სანი ლტონი სკაბი გაფუჭებოდა; ელტუბის ხარის მავთლები დაუწვებოდა და სკაბი პევირ უწესობა მოჰხდებოდა.

საპისი დარბაზი გვტყუბინებენ, რომ სანი ლტე სასხავედ ქრია ქქისია და შავი ზღვა ისე საზინდავად ლტეოსო, რომ ბეგინი ნივანდავტრში ვერ შეშობოდა.

სასისი და შავი ზღვის ნავთის ბრწყინების საზოგადოების დირექტორის ადვოკატი, თ. ვ. მელიქიშვილის გარდაცვალების შემდეგ, თავისუფალია. დარბაზის 5000 მანეთადვე გადამირი აქვს, თანამდებობა სასაბოლოო, ხოლო სკაბეჭეტი ნავთობად არის, ამიტომ ვსაკვირვებოდა არ არის, რომ ამ ხვტავის მამაბუფა დრტყა 216-მდე ჯადა. კანდაცხად სხვათა შორის ასახლებულ ბეჭეში კარავდ უნდა. თ. ვ. მ. ბ. ბრისავს, ივ. გიორი. ბარათაშვილს, დ. ვ. კუჭავაძეს, ივ. გ. მარაბულს, რ. კუჭავაძეს და სხვებს.

შარშან ქალბის თვითმმართველობა დაადგინა ოთხს კატეგორია დაჰყო ტფილისის უბნები საზღვრის სიძირისა და შერეობის ბოლოდრობის კვალდახაზად და თანხად ამ კატეგორიების დაწესების ხარკი საზღვრის პარტონებზედ, რომლებსაც აწვებენ ან ბრძონის დარბაზი დაქვემდებარების შერეობის მისაღებად დასაწყობად. პირველი კატეგორიის უბნებზედ სახლის პარტონმა უნდა იხადოს თვეში 1 ლ. და 50 კ. მეორისაზედ 75 კ. მესამისაზედ 50 კ., ხოლო მეოთხისაზედ 20 კ. ამ ხარკის შემოსავლი წინა წლებში, რომდესაც უფრო მეტიც ფსებენ იყო დანიშნული, ამ თუხანვე ვერცეკი აღიდა წერილობით. შარშან ქალბის კანის მიჯლი ორის ოპორტუდა ამ თუხანვედ მერტო წყლის შემოვა სანისი თუხანი, ხოლო საშერეობად ვაგებობა ღრის ოთხს თუხანვედ თავის ხარკდალირცხეთი.

ფთოსი ქალბის მუშაობა ბატონი ნ. ი. ნიკოლაძემ ამ თვის დამლტეს მიზეზზედგინა პეტერბურგს, რათა უკეთ მოაწყოს და მოეხერხოს იმ სკაბის საქმე, რომლის აღების ნებაც ვიცავთ პალატი ფთოსი ნავთსაფარების გეგმათებზედ და ვერცეკე ამ ნავთსაფარების საშერეობა იჯარით ვსაქცეხდა.

მთიხველ საზოგადოებას ენსოვება, რომ შარშან ხვტავის ქქისაზედ

ყოფილს იავ ფსიანს სასაბოლოში იმარტობდა და ქართლ-რუსეთში წყნობდებოდა, ხალხი მდგამ ლობოდეს ეწყოხობდა და ემყოფილც რჩებოდა. სკაბის მოყვარულც ერთგულად და მუყათად ეცხოვრობდნენ საქმის და ამ იმეგრებდნენ თავიანთს შარშან ამ საქმისათვის. მერე საზოგადოებისგან შემოიწარმოდა ფულით სკაბის გამართეს, უფრო ვარჯიშობეს, მაგრამ საშერეობად ვარჯიშობეს ნე მაღარად ღირეს, ვარჯიშობად დრამა საზოგადოებას, რომ სკაბის მოყვარულც გუნდს შეიფარიდეს საფარველსა კუჭემა თვისა, აღმოუჩნდნენ დახმარების სახით და ამა სიტყვით და ვე მარაბულეს დრო-გამაშეგები სახალდა წარმოადგინეს. სკაბისა მხოლოდ მტრით დარჯა დარბაზიულ სკაბის მხრით. მაშინ ნებათაღებელია და წარმოადგინეს ხომ ისინი გამართვენ, ვინც შარშან იყვნენ.

არ შეიძლება არ მოიხებოს სკაბის თვისა არა სასურველი ვარჯიშობა, რომელიც ბატუნება თვის სკაბის მასწავლებლებს, ისევე არა სანუკუნი მეგობრობაში მოუდობენ. საქმე ისეა, რომ ზოგიერთი სკაბის სკაბეჭეტი, რომელიც ბეჭეტი წყარო-კთხების საზოგადოების და ადვოკატობად მცხოვრებლების ხარკით ინახება, მასწავლებლები თავიანთ ჯამაგირს დროით ვეღებენ. თვით ვარჯიშობის საზოგადოებას თავის დარბაზსად ხანებერს ჯამაგირსა მტრით აძლეს მასწავლებლებს, მაგრამ მოკით ხანებერს მისაქცევილი თითქმის არავითარს დონისთვის არა ხმარობს. ამ მეორე ხანებერს მასწავლებლის ჯამაგირის სოფელი ირდს და მომეტებულად თავის მივალბობას არ ასრულებენ; მოხდება ხოლმე, რომ საბარლო მასწავლებლებს თავის, ისევე მტრად ჯამაგირის ხანებერს აძლეს, მთელ ოთხი-ხუთი თვე უნდებოდა უფრო. ამასთან სანუკუნი ფული მისაღებად ისინი სკაბეჭეტი ხარხინში მიიღან და ამ წყალობა-ქადაგება; სკაბეჭეტი ორ-სამ დღეს ქადაგებენ. კარგი იქნებოდა, რომ აწერო კითხვის საზოგადოებამაც, ანუ იქვე ვარჯიშობ, რათამ დარბაზში მისი დარბაზობების ასაკულებოდა.

ხვედ გვეწერენ სამტრედიას: ვეღვათები ემყოფილი ვართ აქაურნი, ჩვენი სამტრედია იგერაბერ დე ქალბეს შედგენს. ვეღვათები ვეჭვებს: ევლტონის, თვტორი, ბიბლორაიფები, ფუტურები და ხვ. მადლიელის დარბაზის ვაძირებთ, მხოლოდ უეჭვიზით ხალხი უნდება. ამ ერთობს ჩვენი წინათ ექმნი გვაყვად და ძვირან მაღლივი იყო აქაურის პრაქტიკისა, მაგრამ ის გადაიყვანეს, მის მავიერი აღარ დავიწინებენ. ჩვენი ვეყვირის, ზოგიერთ ქალბეჭეში იბდნენ ექმნი სცხოვრობს,

რომ თვითონ თუ ვახტება ავით და თავის თვის თუ ვამოუწვირს წამალს, თუ არა სკაბი საიქმინ არავინა ჰყავთ და აქ კი ასე ძალიან გვეჩივრა და არავინ გამოვიწინა.

ჩვენი ვეკოტობინებენ დეშუთად შეხედეს; ამ შემხედ თვე რაც ექმნილს ვამოუწვირს და რასაც და ექმნილსად ვარჯიშობა იწინა წყალობა არ მოსცხობა დეშუთის. მარაბოლია, დეშუთებები სხლანს მაღალ-მაღალზედ, მაგრამ საქმე კი არა სჩანს წარტრით სიტყვით, დეშუთი როგორც ვინაბო, ისეც ისეთია, დღისით ტრახობინა ქუჭრის აჭურვებ საქმის დამე კიდევ უფროა: სკაბისათვის პირდაპირად ვამოუწვირს, რომ ზოგიერთი ქუჭრებზედ შეეძლებულ ვახტეს სიარული. სკაბისათვის ბნელიანა კაცადდეს; რომ სინდლის გამო, ცალკურთ ვეღარ ვამოუწვირს.

ღობ დეშუთის თვით-მმართველობის დღეშივე ჰქონდა და... თითქმის მოსტყუდნენ. ამასობაზე, ვითომ თვით-მმართველობის მსურველს ახალი ვარდასადე შეშობილს სისურობა ბაღის ვასაშეხეხულა... მავს იმასაც უნებებენ, ვითომ ახლო მომავლში ქალბის თვით-მმართველობა შეუძლებს საავაკო ადვოკატის ვამართვას, სკაბე და სკაბე ქალბეკამ ჩამსაღლი სტუმრებიანო... და კიდევ ის არ ამბობენ.

ქალბე გვეწერენ: დეშუთის ახალგაზობა უკვე შესდგომია სათვტორი ამის შედგენის სკაბის მოყვარულთაგან და ნივანდობად ამაოვრებ წარმოადგინეს მართვას.

ვღაბობენ დათაშვილის თანხრობას ახლანდეს აგრეთვე სახალხო სამსახურული, აჭურვი საზოგადოება თანაგრძობით ვეგებნა მის სკაბის განხორციელებას და იმედიც აქვთ, რომ თბილისის წინათ-გამოსტყევილ ახანავათა და სხვანი ხელს ვაგებართვენ წყინების და ვამოუკებთა შეწერეს.

ღობ, 23 ოქტომბერს, პარიცი კონსტანტინე ოლდენურბერილი ვითხოვდა ქუჭრის და თვისის ოჯახობით სასწავლო გარეთ ვეგებნავით. დიდ-ბაღს ხალხმა ბატევი სკაბის უნდალბობას, ზოგი რინის გზის სადგურზედ დახვდა, და ბეჭეტი ჩინანდისა და ბათუმანდინ ვაკილია კიდევ.

ქუჭრისადინ გვეწერენ, რომ 20 ამ თვისს ქუ, ქუჭრისის იტელოგერენც სხვანა ჰქონდა ქართული ვახტის დარბაზის შესახებ. რღამე ოკრად ამბობიანთ თავილი ვაგულდებნადღეს თუ თუხან-მეგობრადე მიინაბლეს და უწოდეს შარშან. თუხან-მეგობრი ვამოეგებავრებს უკლებს ამ საქმისათვის ტფილისი.

ღობის სტამბაში და მალე ვამოუწვირს მანა გვერდის თბულტებები, ავტორის სურთათი, ვამოუკება ქუჭრისის ახმანავობისა სურთით ღობე-ტრეშია ამოქრია.

თავ. ანდრონიკაშვილების მამულში, ბიძაშვილს ახლო, 14 საას ვსაქცე, მისხლვედ ვეგებნეს ნავთობი. ანდრონიკაშვილების ვეცლო პირაბით შეყრა, ქუჭრისში 21 ოქტომბერს, პარიცი ოლდენურბერისა. ამ ბიბრისს ჰქონდა ექმნი თვის განხვლოვანა ყოველივე მამონები, სკაბის საწარმოებელი მისათა უნდა დამხალდეს, ქუჭრე უნდა ამოთხაროს და თუ ამ მამულში ყოველ დღე არა ნაკლები იყო მილიონად ვეფთას ამოვიღა, მაშინ მამულის პატრონებს მიეცხეთ 150.000 მანათი წინ-და-წინ და ყოველ ვეცლოვას, 25 წელი განხვლოვანა, 25%, საერთო შემოსავლისა. თუ პატრონები მიონდობენ ამ 25% ნაკონი მიიღებენ, თუ არა და მიეცხეთა ყოველ ვეცლოში ფული ბირგის ფასობაზედ.

ქუჭრისს დახოლოვდა ფინანსთა მისამართობა თანხობა, რომესაც სკაბე ქქრად ვეღანდნენ რინის განტეს ტარიფისა პურეფუტობის ვადანტეს ვეგებნენ. თანხანს ვაქყრენ ვეგებნა და სსხა-სხა ვაქყრეხულებთა წინამხედველები. ამ თანხანზედ, სსხათა შორის, აჯარველი იყო დახოლოვდა ამაზედ, რომ შეგადად უნდა აქმნის 1893 წ. შეშუთებულ ტრადევი, რომელიც ვეგებნას და სორადეს ვაგებნეს ფსია ერთი და ავავ დახანნა. ამ ტრადევის წყალობა ვეუგანს ახლო ვსაქცევა და ტრადევის და ახმანავდა ხალხი შეეგებლოს განცხად. ქუჭრისადინ თანხანზედ ნაკად ამჩანს იყო, რომ ვეგებნას ვაგასსანა ფსია უნდა ვაგებნას და ვეგებნას ვაგასსანა ვსაქცევა. თუ ვეგებნათა ვაგასსანა, რომ ვეგებნას და სორადესათვის სსხა-და-სსხა

ტრადევი ამასათვის უნდა დახანნავოს, რომ რეყვისათვის სსხა-და-სსხა მომორადე ვეგებნებოდეს, მაგათადე ვეგებნებოდეს, მოტრადევი ვეგებნას მოსაყვანას და მეტრებურმა ვაღობას (კონკრეტული) ან ვეგებნათა რეყვისათ შეეგებნებოდეს მოტრადეს ვეგებნას და ამისთანა იყვნენ 33 წყურა თთობარისათ, ხოლო ახმანავდებენ 84 მარი. ვინა ამისათვის ვნდა რომ ვეგებნას ვაგასსანა ფსია ვეგებნათის, ამათ სსხა შეეშუად ამ კურნობის წინამხედველობა დასაწყობა და ტრადევი წარადე დახოლოვდა ის დახოლოვდა. თუ, რომელიც ამ სსხის წყლის ვანხვალანა წასაქცევალების მისაქცევადა დახოლოვდა.

28 ოქტომბერს, ორ შარშანს, დანიშნულა ქუჭრის ქალბის საპისი, საპისი უნდა ვეწინაშე შედეს საქმეები.

